

عنوان مقاله:

تشبیهات منطق الطیرآئینه اندیشه عطار

محل انتشار:

پژوهشنامه اورمزد، دوره 8، شماره 25 (سال: 1394)

تعداد صفحات اصل مقاله: 21

نویسندگان:

علی محمد پشت دار - دانشیار گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه پیام نور

مصطفی برزگر ولیک چالی - دانشجوی دکترای زبان و ادبیات فارسی دانشگاه پیام نور تهران جنوب دبیر رسمی آموزش و پرورش

خلاصه مقاله:

بشر زیبایی پرست است و سعی میکند تا در همه جلوه های زندگی از آن بهره جوید. در ادبیات که یک امر معنوی و فرامادی است و برخاسته از میل زیبایی دوستی؛ بشر همواره تلاش کرده است تا از شیوه های گوناگون زیباسازی بهره جوید؛ از جمله شگردهای زیبایی سازی کلام، بهره مند ی از گونه های علم بیان چون: تشبیه، استعاره، مجاز، کنایه و... است. تشبیه به عنوان زیباترین، عالی ترین و پرکاربردترین گونه زیباسازی کلام، چون آئینه شفاف است، که بازتاب دهنده اندیشه ها و احساسات متعالی نوع بشر در همه دوره هاست. عطار شعر بزرگ قرن ششم و اوایل قرن هفتم، در بیان اندیشه ها و عقاید خود از انواع آرایه های ادبی به ویژه تشبیه بهره های فراوانی برده است. گونه های مختلف تشبیه در اشعار عطار به ویژه منطق الطیر حضوری فعال و چشمگیر دارند؛ از جمله پربسامدترین آنها، تشبیه حسی، مرسل و بلیغ میباشد، که اساس آن تشبیهات عقلی به حسی است. بررسی تشبیهات عطار ما را در شناخت اندیشه ها و احساسات شاعر یاری میرساند، انواع گونه های تشبیه در منطق الطیر وجود دارد، از جمله: تشبیه مرسل، مجمل، مفصل، عقلی، حسی، وهمی، مفرد، مرکب و... که هر کدام از این گونه تشبیهات روشنگر گوشه های از ذهن خلاق و در هم پیچیده شاعر است. شاعرانی چون عطار که درون گرایند، برای عینی تر ساختن اندیشه های خود از گونه های تشبیه مرسل و عقلی به حسی بهره بیشتری برده اند. هم چنین چون شاعر در سده ششم و دوره بینابین میزیسته، حضور اینگونه تشبیهات در اشعار او پررنگ تر است. دو گونه تشبیه در منطق الطیر کاربرد بیشتری دارد: 1- تشبیه مرسل؛ به دلیل تاثیر سبک خراسانی در دوره ادبی شاعر، که دوره بینابین است و هم چنین چون او شاعری مردمی است نه شاعر دربار، از این رو شاعر برای بیان عواطف و عقاید که برخاسته از اندیشه های رایج عصر شاعر و در بین مردم می باشد، از این نوع تشبیه استفاده کرده است. 2- تشبیه عقلی به حسی: شاعر جهت بیان ساده تر و قابل فهم تر مضامین بلند عرفانی برای عامه مردم از این گونه تشبیه استفاده کرده است.

کلمات کلیدی:

عطار نیشابوری، منطق الطیر، اندیشه های شاعر، تشبیه مرسل، تشبیه عقلی به حسی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/753286>

